

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 28. septembra 1900

List 39.

Novomašniku Avg. Iv. Žibertu.

I

(Govorila Ivanka Pečnik-ova).

Vaš angel — kakor jaz si mislim —
priplaval danes v sveti raj
in pred Očetom je govoril
besede blažene tedaj:

Ti veš, kaj mescev zanj sem molil,
Ti veš, kaj let sem prosil zanj;
v zahvalo danes Ti poklanja
daritev sveto, sveti stan...

Nasmehnil se je Večni Oče,
zasmejal se je zbor duhov;
Vaš angel Vam je v šopek spletel
nebeški smeh in blagoslov.

In tisti šopek v mojem šopku
z najblažjo srečo spi zakrit;
nabran iz samih belih rožic,
V iskrenih željah je povit. —

II.

(Govorila Helena Pečnik-ova.)

Naša mila domovina
rada dviga mu zastave,
kadar sin svoj dan praznuje,
rada vije šopke slave.

Ali šopek skoraj zvene...
Ah! ko z njim bi ovenela
še ljubezen do domovja:
kaj Slovenska bi počela?

Več mladenke ne bi take
na slovenski zemlji naši,
več nikomur vile šopkov,
pri nobeni novi maši...

Vendar šopek ta slovenski
s sladkim venjem tak mi pravi:
Vi ste vdan sin in Vi boste
večnovdan sin majki — Slavi.

M—i.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

XI.

Podbrezije.

(Dalje.)

Podružnice.

Tabor.

Tabor! — da, to ime je ostalo gričku izza časa, ko so Turki, dolgoletni bič naše dežele, obiskovali gorensko stran. Meseca oktobra 1476 so divjali tod okoli in dirjali dalje do Trbiža; majnika 1477 so se zopet oglasili. Kristijani so se silno bali sovraga ter se zavarovali pred njim, kolikor je bilo mogoče. Kakor drugod zgradili so si tudi tukaj nekako trdnjavo in se poskrili za zidom, ki je bil pri vhodu zaprt z železnimi vratmi. Sedaj pelje do vrha 14 zidanih postaj križevega pota, katerega ljudje radi obiskujejo, posebno ob nedeljah pred popoludansko službo božjo.

Na griču stoji cerkev že iz davnih časov. Izrecno se omenja leta 1502, ko jej je duhovnik Florijan Martinic prodal svoje posestvo v Srednji Vasi (glej dotično listnino pri župnijski cerkvi). Takrat in nekako do prve polovice 18. veka je bil njen varuh sv. Benedikt; krog 1730 ali še nekaj poprej so začeli častiti v njej žalostno Mater božjo.

Leta 1682 jo je dal vikarij Aleksander Bobek popolno prenoviti, kar znači napis nad glavnim vhodom: **ECCLESIA HAEC SERVITO CHRISTO DIVOQUE PATRIARCHAE BENEDICTO PENITUS RENOVATA.** (Cerkev, popolno prenovljena, naj služi Kristu in sv. očaku Benediktu). Odkar je postala na Tabru božja pot žalostne Matere božje, pozabili so starega cerkvenega zavetnika skoro popolno, le podoba vrh velikega oltarja še spominja nanj. Vikarij Matija Josip Jencen prejme leta 1728 dovoljenje, da sme napraviti v tabrski cerkvi Gospodov grob (sepulchrum Domini), vikarij Fran Karol Polec (1730—1749) odloči 100 gld. za ustanovne maše, ljudstva dohaja vedno več in Tabor je čedalje bolj znan po bližnjih in daljnih krajih. Duhovniki so imeli bakreno ploščico za izdelovanje podobice s podpisom: „Gnaden Statua der Schmerzhafthen Muetter Gottes auf dem Thabor in Pürckendorfler Pfarr in Obercrein.“ Semtrije se še dobé take podobice. Dandanes pač ni več onih mnogoštevilnih božjepotnikov kakor kedaj, vendar ljudstvo še vedno rado zahaja tu-sem. V postu je vsak petek ob 9. cerkveni govor in sv. maša z blagoslovom, prav tako vseh šestere postnih nedelj ob 10. uri.

Prijazna cerkev je dobrega vtisa. Zidana v renesanškem slogu ima 22 m na dolgost in 6-90 m na širjavo, svetišče je precej ožje kakor ladija. V velikem oltarju je slika žalostne Matere božje, za njo pa znamenita Marijina soha, pred katero je molilo že toliko romarjev. Marija sedi pod križem z mrtvim Sinom v naročju in s sedmimi meči v srcu: Pod menzo gledamo v grobu ležečega Krista, vložnega semkaj — kakor prej omenjeno — leta 1728. V stranskih dveh oltarjih sta lesena kipa sv. Ane in sv. Nikolaja.

Na severo-vzhodni strani stoji pred cerkvijo prostorna éveterovoglata kapelica. Pri vhodu je na vratih v kamenitih stebrih izklesana letnica 1694. Skoro gotovo je bil tu začetek čiščenja žalostne Matere božje, katero so prenesli pozneje v veliki oltar.

Zvonovi pojo v kvart-séktakordu z glasovi d—g—h = 1, 4, 6. Premera imajo 131:98:78 cm. Ker ste župnijska cerkev in tabrska podružnica blizu druga pri drugi, nastane pri skupnem zvonjenju neprijetna disonanca es—g—hes in d—g—h! Kaj takega težko prenaša uho. Družega pripomočka ni, kakor ta, da naj se nikdar ne zvoní skupaj t. j. kadar odzvoni v župnijski cerkvi, tedaj naj se zvoní še le na Tabru.

Veliki zvon tehta 1233 kg, vlil ga je Albert Samassa v novejšem času (1894) Žalostna Mati božja, sv. Benedikt z opatsko palico in s kelihom, iz katerega se vije kača, sv. Alojzij s križem in liljo v roki. Napis ob križu: **OB ČASU ŽUPNIKOVANJA JANEZA**

GOLOB POBOŽNI ŽUPLJANI DAROVALI ŽALOSTNI MATERI BOŽJI. Gledé premera (131:119 cm) in glasu (d—es) prekaša veliki zvon v Podbrezjah. Župnijski zvon ima namreč samo 119 cm v premeru; taborski pa njih 131. Prav tako je župnijskega glas „es“ za pol tona viši od taborskega.

Srednji iz livarne Ivan Jakob Samassove leta 1791, torej nad sto let starejši kakor veliki. Križ, Marija z Jezusom v naročju in z žezlom v roki, sv. Ivan z orlom in peresom, sv. Elizabeta daruje revežu miloščino. Teže nima zaznamovane. Po premeru 98 cm in po glasu g soditi bi utegnil tehtati 9 stotov. Normalna teža za g se suče krog 10 stotov = 560 kg. Sploh je pomniti, da se pri napravi novega zvonila ne sme varčevati s težo: kolikor utrgaš pri teži, toliko oškoduješ zvon na moči; masivnejši zvon — polnejši glas.

Mali s podobami: Križ, sv. Mihael z zmajem v podnožju, sv. Florijan. Vžil Anton Samassa 1836 s težo 425 funtov.

V vsej župniji: 2 cerkvi in 6 zvonov.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Ugovori in odgovori.*)

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

XXIV.

Ne omadežuje duše to, kar človek užije, Bog nas ne bode kaznoval radi koščeka mesa. Ob petkih meso jesti ni nič bolj pregrešno, kakor ob drugih dnevih.

Odgovor: Res je, da meso ne omadežuje duše, in da ni nič bolj pregrešno meso jesti ob petkih kakor ob drugih dnevih, toda greh, radi katerega bodeš kaznovan, je nepokorščina, ki te zapeljuje, da ješ meso ob prepovedanih dnevih. Ob petkih je pregrešno le, ker prelamljaš zapoved, ki je dana samo za ta dan in ne za druge dneve v tednu. Greh je upornost proti zakoniti postavi cerkvenih pastirjev, katere moramo vsi poslušati, proti Onemu, ki je je razposlal, rekoč: „Pojdite; Jaz vas pošiljam, — kdor vas posluša, Mene posluša; kdor vas zaničuje, Mene zaničuje.“ (Glej evangelij sv. Luka, poglavje 10, vrsta 3 in 6)

Ne gre se ne za meso, ne za dan, ne za želodec, ampak za srce, ki greši, ker se neče podvreči zakoniti, res lahki zapovedi.

Razun tega, da smo dolžni izpolnovati vse božje in cerkvene zapovedi, je treba pomniti, da niso te zapovedi nastale po slučaju, po kaki poljubnosti ali kar tja v en dan, ampak nastale so iz modrih in važnih razlogov. Tako ima na primer zapoved o zdržanju od mesa v petkih to svrho, da nas spominja Izveličarjevega trpljenja in smrti. Ta abstenenca je javna pokora kristijanom — in istinito jako lahka.

Le površen in neuk človek more to naredbo smatrati za nepotrebno. Skoro nevrjetno je, koliko

že sama ta zapoved, ako se izpolnjuje, pripomore, da ne zaidemo z verske poti.

Sicer nas cerkvene zapovedi vežejo pod smrtnim grehom, a vendar niso ostre in krute. Cerkev je naša mati, a nikakor ne vladeželjna gospodarica. Ako imaš tehten razlog, si ob enem posta oproščen (dispenziran). Taki razlogi so: bolezen, telesna slabost, težko delo, revščina, nemožnost pripravi si postnih jedil, starost i. dr.

Da si bolj gotov, je dobro, da se posvetuješ s svojim župnikom ali izpovednikom, ki sta zapovedim razlagalca.

Ta opazka, ki se lahko uporablja tudi pri vseh drugih cerkvenih zapovedih, izpričuje, kako mila in modra je cerkev, ki je dala te zapovedi. In zato hočmo cerkvi biti pokorni. Pustimo jih, naj se posmehujejo, ki nas o tem nočejo razumeti. A mi pa hočemo izpolnovati te zapovedi, ki so tako priproste in naši duši vendar tako koristne.

A. M.

(Dalje pride.)

Vojska in preganjanje kristijanov na Kitajskem.

„Zg. D.“ je v teku druge polovice prošlega veka za Jerana šestokrat poročala svojim bralcem v katoliških misijonih. Tu imam pri roki letnik 1874, ki nudi raznih vesti o kristijanih v Tonkinu in na Kitajskem. Od leta 1580, ko so prvi misijonarji vstopili v to deželo do sedanje dobe, je zabeležiti številna preganjanja kristijanov po paganih ali pa njihovih poglavarjih. Zlasti letos (1900) je mnogo kristijanov ondi prelilo svojo kri za Kristovo vero. Tako n. pr. so ondi zelo rogovilili takozvani boksarji, sovražniki vsacega napredka: železnic, brzojavnih naprav, i. dr., in, se ve, tudi krščanstva. Ti puntarji so v sporazumljenju s kitajsko vlado, ki hoče pregnati vse ptujce in tudi uničiti vse kitajske kristijane. Evo kaj se je zgodilo v mestu Mukdan v Mandžuriji. Ondotni misijon oskrbuje francoski seminar. Na čelu misijona je bil škof. Boksarji so planili na kristijane. Nekteri kristijani beže v škofijo; ker pa ondi niso bili varni, gredo v stolno cerkev. Bilo jih je krog 200. A puntarji obdajo cerkev, vlomijo vrata ter sekajo kristijane s sabljami in je bodejo s sulicami. Začne se strašna morija, pri kateri vsi kristijani smrt storé. Na to puntarji zažgejo cerkev, ki do tal pgori. Potem hajd po hišah iskat kristijanov ter je morit. Kristijani beže k predstojništvu ruskih železnic, ter ondi dobe varno zavetje pred krvoločnimi preganjalci. Tu so bili h krati oteti. Na mnogih krajih so Kitajci napadli kristijane ter požgali cerkve in selišča. Mučeniško krono so tako dosegli trije škofje, do 200 mašnikov in več tisoč kristijanov. Že več nego sto let ni bilo na Kitajskem tako silnega preganjanja kristijanov kakor letos. Res je, da povsodi, kjer se na novo oznanjuje katoliška vera, mora katoliška cerkev prejeti takorekoč krvni krst, to je povsod trpi preganjanje, pri katerem mnogo kristijanov smrt pretrpi za Kristovo vero; pa prav po mučeniških se potem katoliška vera najbolj širi, kakor je že rekel Tertulijan: „Kri kristijanov je seme kristijanov.“

Se ve da tudi to se godi z božjim pripuščanjem. Pogledjmo nazaj v zgodovino zadnjih šest let na Kitajskem in mnogo se nam bo zjasnilo. Po zimi l. 1894—1895 je bila huda vojska med Kitajci in Japonci. Oba naroda sta si po veri in pokolenji slična, a slednji so se privadili evropskim odnošajem in običajem, ter katoliški veri ne stavijo nobenih ovir. Sv. vera se ondi jadno širi in v državnem zboru je sedem kristijanov. Vojska se je za Kitajce, dasi ima Kitaj skoraj desetkrat toliko stanovnikov kakor Japonska (ta ima 40 milijonov, una do 400 milijonov prebivalcev) neugodno vršila. Japonci so je premagali na suhem in na morju. Vzeli so jim tudi morsko trdnjavo „Port Artur“. Pri obleganju te trdnjave se je nekaj posebno čudovitega in spominja vrednega prigodilo. Med oblegalci je bil jeden batalijon (batalijon ima štiri kompanije po 200 mož) v hudem ognju. In dasi tisti pot niso še premogli trdnjave, vendar noben mož ni padel, vsi so se v tabor vrnili. Pri drugih batalijonih so bile velike izgube. Torej so paganski vojaki japonski vprašali svoje krščanske tovariše: „Kakšen talisman nosite, ki vas je varoval sovražnih krogelj?“ In ti so odgovorili: „Na vratovih imamo škapulirje, katere so nam nadeli misijonarji.“ Paganski vojaki zavrnejo: „Tudi mi bi radi take talismane (škapulirje) nosili.“ — Tu se vidi posebno varstvo Božje nad vojaki kristijani med pagani bivajočimi. Ker so bili Kitajci v boju poraženi, morali so v mirovni pogodbi plačati 700 milijonov vojne odškodnine in odstopiti Japoncem otok Formozo. Ti so tudi zahtevali Port Artur in kos celokupne zemlje Kitajske; pa Kitajci so to zahtevo zavrnili po posredovanju Rusije. Ta država pa je za plačo svojega posredovanja vzela od Kitajske v najem Port Artur in morsko pristanišče Talien Wan. Kmalu potem je Anglija prisilila Kitajsko, da ji je v najem dala za veliko let morsko pristanišče Wai-hai-Wai. Zdaj je tudi Nemčija hotela imeti kos kitajske zemlje; in le čakala je ugodne prilike, da to zahtevo uresniči. Spomladi l. 1898 sta bila dva nemška misijonarja po Kitajcih umorjena. Nemčija se postavi po robu, tirja veliko odškodnino za sorodnike misijonarjev, novo zgradbo porušenih cerkva in selišč kristijanov in v najem za 99 let kos kitajske zemlje velike lik Kranjski. Ustrašena Kitajska se je udala ter izpolnila vse zahteve nemške vlade, torej tudi odstopila ozemlje Kiau Tschau. To že gre, da so Kitajci morali v novo zgraditi porušene cerkve. Sorodniki misijonarjev pa baje niso zahtevali odškodovanja. Napačno pa in krivično je bilo od strani Nemcev, da so tudi zahtevali zemlje ter tako politične zahteve podpirali z verskimi vzroki. Pater Steenaker misijonar opisuje v pismu do lista „Revue generale“ učinek, ki so ga naredila na Kitajce omenjena dejstva, oziroma izguba zemlje in pristanišč. Že to je zelo bolelo Kitajce, da se je Formosa odcepila od države; hoteli so torej na tem otoku zanetiti vstajo zoper Japonce; pa ti so punt hitro zadušili. Pa sklepčno so se Kitajci udali v usodo, ker so vojsko izgubili in so si Japonci ta otok prisvojili po vojskinem pravu in po mirovni pogodbi. A ko so vzeli Rusi Port Artur in Tahin Wan, Angleži Wai-hai-Wai, dvignil se je narodni ponos Kitajcev zoper kosanje rodne dežele, zlasti ker je njihova vlada le prisiljena v to dovolila. Ko pa je Nemčija dobila Kiau-Tschau

na gori označeni način, vskipel je Kitajcem srd in sovražstvo do ptujcev in do kristjanov. Do vrha pa je prikipel ta srd, ko so evropski časniki začeli pisariti o delitvi kitajske države med inozemske velesile. Take članke so v Evropi bivajoči Kitajci prevajali v kitajski jezik ter o tem poročali domov. Kitajska vlada je pač s kislim obrazom opazovala take pojave in odnošaja, med kitajskim narodom pa je vrelo že par let, dotlej da je letos spomladi javno nastopila puntarska stranka, ki si je na prapor zapisala geslo: proč z tujci — uničite kristijane ter je to geslo izvrševala z ognjem in mečem. Škof Anzer je že pred letom dni opozoril preteče nevarnosti, pa evropski državniki ga niso poslušali. Tej puntarski druhalu (zovejo se boksarji) se je pridružilo mnogo vojakov, tudi cesarica jim je bila naklonjena. Ti boksarji so morili ptujce in domače kristijane, požigali krščanske cerkve ter so tudi v Peking, glavnem mestu Kitajske, zajeli inozemske diplomate z njihovimi družinami, je oblegali in napadali. Nemškega poslanika Ketelerja so celo umorili: kakor bi hoteli reči: Nemčija je največ kriva ogorčenosti Kitajcev.* Evropske vlade so poslale mnogo vojakov v brambo poslancev na Kitajsko; tem vojakom se je posrečilo prisvojiti si naskokom Peking ter oprostiti poslance. Pa zadeva še ni končana in ne ve se, kako se bo izšla. A to je gotovo, da je vsled ekspanzivne politike nekaterih evropskih držav mnogo gradiva in netiva nakopičenega za številne in hude vojske na daljnem vzhodu in torej tudi za preganjanje kristijanov na Kitajskem v prihodnjem 20. veku.

Nekateri časniki so čitali misijonarjem, da so oni krivi boksarske vstaje. To je drzna in nedokazana trditev. Ako se res za vero bojujejo, naj se pove, kateri veri pripadajo ali oni Konfucija ali Buddhe. Mi tega ne vemo, ali mi smatramo bokserje za zgolj skeptike.

Boksarji so prav kot velika množica Kitajcev, ki sicer naštevajo dolgo vrsto bogov in dobrih in zlih duhov, pa nobenega ne molijo in časte.

Etina zares narodna vera, katere se Kitajci drže, je češčenje pradedov. Temu češčenju se misijonarji ne ustavljajo, razun če se ono nagiba in spaja z praznoverstvom. Smelo trdimo, da so Kitajci sami ob sebi, da le niso od koga našuntani in nadraženi, veri veliko manj sovražni, kakor mnogi evropski časniki Kitajec je brezbrizen do vere, sovražen pa Evropejcem. Njega sovražstvo gre do Evropejca, ne pa do misijonarja; in sicer radi tega, ker so jim Evropejci lepe pokrajine vzeli. (Vsaj bi tudi mi Avstrijci pisano gledali Anglež in zelo ogorčeni bili nad njimi, ako bi oni v najem vzeli Spalato ali Zader in si ga tako prisvojili ter odtrgali od Avstrije).

Misijonarji so pa Evropejci. In žal, Kitajec ne razloči vselej Evropejca misijonarja, ki pride tja vero krščansko oznanovat in širit, od Evropejca trgovca, ki išče le gmotnega dobička. Lahko se umeje, da misijonarji čisto padejo kot žrtva teh predsodkov. Pač tudi boksarji napadajo svoje rojake, kitajske kristijane. Kdo ne uvidi, da to sovražstvo izvira iz istega vzroka, iz istega studenca? Ali se ne zna, da kitajski kri-

stijani postanejo čestokrat žrtva najzlobnejšega obrekovanja? Kolikokrat se jim po rojakih paganih očita, da so po spreobrnjenju postali Evropejci. To zadnje se jim šteje v zločin.

Pa bo kdo ugovarjal: Saj Kitaj noče krščanske vere, saj Kitaj misijonarje mori. Kaj pa če nastane iz tega svetovna vojska? — Bode mar katoliška cerkev križem roke držala pred lažnjivim in podlim paganstvom le zato, ker ima to tisučletno preteklost? Sme li krščanstvo samo nad seboj obupati, zato ker mu je mnogo Evropejcev hrbet obrnilo? Ali sme, ali more umreti krščanska vera, dočim jo Krist živi, jo rodi, ojačuje in dovaja do zmage! S pretvezo, „divjaki so venčar le boljši ljudje“ se zgodovina božjega kraljestva ne da ustaviti. Močnejša je sila besede, katero je govoril sv. Peter pred židovskim zborom: „Ne moremo namreč, da bi ne govorili, kar smo videli in slišali.“ Sila teh besed namreč tudi žene misijonarje med paganske narode, oznanovat jim resnice sv. vere in prižigat luč sv. evangelija onim, ki sede v temi in smrtni senci. — Trdimo pa tudi, da iz samega oznanila Jezusove vere se ne bode z lepa izcimila svetovna vojska. Čemu hinavsko Boga dolžiti, ko so le ljudje in sicer taki ljudje krivi vojske, ki se za Boga ne zmenijo. Ako se pa tudi na gromadah zažigajo oni, ki mir donašajo in izveličanje oznanjujejo, potem pa zna katoliška cerkev od pamtiveka sem da to ni njen poraz ampak zmaga, ji ni v sramoto, ampak v čast. Kri kristijanov je še vedno setev Kristove cerkve. Naj tudi popotniki prepevajo žalostinke ter je zabeležujejo v svojih dnevnikih, trgovci jadikajo o izgubah, naj se diplomati tožijo, ker so jim osnove prekrižane in izpodletele in naj tudi svet stoji pred uganjkami: katoliška cerkev bode tako dolgo zvonila k molitvi, nabirala prispevke za milošnjo in pošiljala tja misijonarje, ki bodo prelivali svojo srčno kri za Krista, dokler ne bode Kitajcem na prbljih razvalinah njihove prošle kulture zablestil križ Izveličarja sveta; kajti kitajska dežela je del sveta, ki je odrešen s Kristovo krvijo in ki se mora tudi izveličati.

Ker se pa sedaj na Kitajskem vsled vstaje boksarjev širi gnusoba razdejanja svetišč in preganjanje kristijanov, pozvali so sv. Oče verne kristijane, naj bi goreče molili nebeškega Očeta, da bi podelil preganjanim kristjancem srčnost in stanovitnost, in da bi On milostljivo prikrajšal čas obiskanja.

Župnik Alojzij Kummer.

Družba sv. Mohorja.

Število udov družbe sv. Mohorja je letos napredovalo od 78.103 na 78.596 to je: 493 udov več kakor lani! Teh 78.596 Slovencev Mohorjanov se razdeli po posameznih škofijah in krajih tako le:

1. Goriška nadškofija . . .	8.610 udov, manj	294
2. Krška škofija . . .	6.368 „	več 141
3. Lavantinska škofija . . .	23.796 „	990
4. Ljubljanska škofija . . .	30.106 „	manj 636
5. Tržaško koprška škofija . . .	4.016 „	več 28
6. Sekovska škofija . . .	564 „	39
7. Somboteljska škofija . . .	344 „	28
8. Zagrebška nadškofija . . .	545 „	manj 23
9. Senjska škofija . . .	213 „	1

10. Poreška škofija . . .	130	"	več	19
11. Dijakovška škofija . .	62	"	"	15
12. Bosniška škofija . . .	237	"	"	10
13. Videmska nadškofija . .	194	"	manj	3
14. Razni kraji	526	"	več	208
15. Amerikanci	804	"	"	14
16. Iz Afrike in Azije . . .	81	"	manj	42

Pregled nam kaže, da smo napredovali v 10. škofijah (in sicer za vkup 1492 udov), nazadovali pa v 6. škofijah (za vkup 999 udov). LAVORIKA gre letos lavantinski škofiji, kjer je število poskočilo za 990 udov. Vesel je napredek tudi v krški škofiji, kjer štejemo 141 udov več. Po raznih krajih je narastlo število za 208.

Rokopisov je družbenemu odboru v tem letu došlo 76. V zadnji svoji seji je odbor sprejel sledeče:

a) Večja dela:

1. J. M. Seigerschmied: „Pamet in vera“. Apologetičen spis
2. M. Cilenšek: „Naše koristne rastline.“
3. J. Koprivnik: „Umni vrtnar“.

b) Leposlovne vsebine:

1. T. M. Dovič: „Oskrbnikov sin“. Povest.
2. Malograjski: „Nehvaležni sin“. Povest.
3. Isti: „Miklova lipa“. Povest.
4. Isti: „Pisana mati“. Povest.
5. Fr. Ks. Meško: „Pripovedka“. Povest.
6. Pavel Perko: „Umrla“. Črtica.
7. Podgoričan: „Prvi hleb“. Povest.
8. Ivan Pucelj: „Kakor na kup, tako s kupa.“ Povest.
9. Gr. Rant: „Nesrečna človeka.“
10. Ivo Trošt: „Kdor zna, pa zna.“ Povest.
11. Dr. J. Vošnjak: „Blagor mirnim!“ Dve povesti.
12. Isti: „Ne vdajmo se!“ Kratkočasnica v enem dejanju.

c) Poučne vsebine:

1. Ant. Janežič: „Najvažnejše določbe o novem davku.“
2. J. M. Dovič: „Ob Prešernovi stoletnici.“
3. J. Koprivnik: „Grozni plesen.“
4. Isti: „San jozeski kapar ali ščitar.“
5. J. Lesar: „† Nadučitelj Jožef Raktelj.“
6. Iv. Planinec: „Slovensko planinsko društvo.“
7. Fr. Praprotnik: „Zasajajmo le lepa drevesa.“
8. Fr. Podbor: „Gospodarske drobtinice.“
9. Fr. Šegula: „Razgled po kat. misijonih.“
10. Lj. Stiasny: „Slovenska naselbina pri Vladi-kavkazu na Ruskem.“
11. Fr. Štingl: „Zavetniki posameznih stanov.“
12. Isti: „Zgodovinske črtice.“
13. Isti: „Iz življenja imenitnih mož.“
14. Fr. Uršič: „Novi zakon o prejemščinah.“
15. Dr. J. Vošnjak: „Streljanje proti toči.“
16. J. B. T. „Opatija Zatičina.“

č) Razne pesmi so poslali pesniki: Fr. Ks. Meško, Fr. Neubauer, Rad. Silvester, Ljudmila, R. Kosar.

Družbino vodstvo.

Znamenite nove maše.

Ker je bilo letos meseca julija in avgusta na Kranjskem skoro 30 novih maš, (to je duhovnikov ljubljanske in drugih škofij ter redovnikov) naj tu omenimo nekaterih novih maš iz drugih dežel. Tako n. pr. je meseca julija imel novo mašo o. Rafael Lacaze v cerkvi Jezusovega srca v Madridu. Za to novo mašo so se zanimali visoki civilni pa tudi vojaški krogi. Zakaj? Zato, ker je bil novomašnik poprej polkovnik generalnega štaba poznat v vseh vojaških krogih. Uprav ko bi bil postal general, ostavil je vojaški ter se posvetil duhovskemu stanu. Hitra smrt njegove soproge in dveh otrok ga je k temu nagnila, ni jih mogel pozabiti. Iskal je utehe v tolažilnih sv. vere ter je kmalu potem sklenil svetu dati slovo ter postati redovnik. Novi maši poprejšnega polkovnika in sedanjega o. Rafaela Lacaze je prisostvovalo mnogo generalov in drugih častnikov. Ta dogodek in nova maša imata veliko v sebi: namreč da tudi visoka vojaška čast ne zadosti človeškemu srcu, zlasti tedaj ne, ko je zadene bridka izguba.*)

Dne 2 avgusta t. l. je bila pa v cerkvi Jezusovega srca v Inomostu nova maša o. Karola Höller iz Jezusove družbe. Slavnostni govor je imel njegov brat frančiškan o. Aleksij Höller. Njihova zelo stara mati je ta dan imela veselje videti pri oltarju štiri sinove duhovnike, namreč gori omenjena dva in še dva, ki sta redemtorista. Vsi štirje so namreč redovniki. Njena hči pa je redovnica klarisarica. O presrečni materi, bode pač vskliknil vsak „Daničin“ bralec. V naši škofiji je pač tudi sedaj kakih 20 parov bratov duhovnikov, in trije bratje duhovniki so Riharji. Četvorice ni več, bila je pa, ko so živeli še vsi štirje bratje Leben iz Strohinja pri Naklem.

Et meminisse iuvat: vredno je to zadnje spominja. Izmed teh živi le še dr. Matija Leben, častni kanonik in bivši profesor moralike, katero je skoraj 30 let predaval v ljubljanskem bogoslovskem semenišču. On je sedaj edin biserni mašnik naše škofije.

*Župnik Alojzij Kummer.**)*

Razgled po domovini

Nova maša v Trzliču. Praznično klenkanje bronastih zvonov in zamolklo grmenje železnih topičev moti jutranjo tišino in se razlega po zelenih barih in dolih. Med tem ko prijazno tržiško dolino pokriva jutranji mrak, ker okrožje visokih holmcov ne pusti prodreti prvemu svitu, svitlika se že na vzhodu jutranja zarija, naznanilka oživljajočega solnca. Vzdiga se in vzdiga ter čedalje bolj jasni — že je napočil beli dan, dan 28. mal, srpana.

Raz krasnega poslopja tržiškega trga vibrata dve dolgi, lepi zastavi; pred vežnimi vratmi pa sto-

*) Kraljica mu je darovala dragoceno stolo.

**) Veleč. g. župnik-sotrudnik nam v zlo ne bo štel, da smo izpustili po njem nam doposlana imena treh bratov Lebenov z dotičnimi dati. V Lavtižarjevem odlomku »Naklo-Strohinj« se je str. 293 uredništvu prilika nudila pod črto o njih govoriti. Ured. je zajelo svoje kronološke podatke iz najpristnejega vira, ki je sploh mogoč. Ker se pa vsi ne strinjajo s poslanimi nam Kummer-ovimi, hočemo poizvedovati in stvar končno tako priobčiti, kot je zgodovinsko pravilna.

Ured.

jita ponosno smrekova mlaja, zvezana z lepim slovenskim napisom:

»Vesela domača družina.
Pozdravlja duhovnika sina!«

To je namreč novomašnikova rodna hiša.

Ura bije deset. S svojim jakim zvokom se oglašijo zvonovi in vabijo v božji hram. Pokanje topičev naznanja oddaljenim pričetek nenavadne slavnosti.

Dolga vrsta mladeničev in mladenek, kojim sledi skupina mož in žena, se pomika iz poslopja po trgu. Sledi jim mlad duhovnik z resnim, a veselim obličjem. Spremljajo ga duhovniki in bogoslovci. Ta mladi duhovnik je slavljeneč današnjega dne, čast. novomašnik g. Ivan Theuerschuh.

Še druga v župnišču čakajoča duhovščina se pridruži prišlim gostom. Slovenski napis nad cerkvenim vhodom:

»Odpri so vrata, — pripravljen altar,
Opravi svoj prvi — prihiti sem dar.

vabi mladega Gospodnjega služabnika tu sem pred božji žrtvenik.

Vedno stara in vedno nova „Novomašnik bod' pozdravljen“ zadoni iz čistih grl izurjenih pevcev in pevke po ličnem, lepem svetišču, med tem ko se novomašnik s prelepim šopkom v roki pomika proti darilniku. Vse oči zrejo pobožnega novega pastirja, novega učitelja narodu.

Prvič stopi pred altar kot mašnik, prvič kot duhovni pastir, prvič kot služabnik Najvišjega. „Veni s. Spiritus: Pridi sv. Duh“ prihaja iz ust in iz srca mladega mašnika. — prošnja, ki jo prinašajo nebeški duhovi, zanj moleč, pred večni prestol vsemogčnega Kralja.

Klic k sv. Duhu je završen. Raz lece se zasliši glas božje besede velepoznanega domačina, čast. g. o. Engelberta Poljak. S krščanskim pozdravom nagovori zbrano množico in z govorniško besedo pozdravi novomašnika in presrečne stariše ter opisuje lepoto in težavo duhovskega stanu. Solze radosti se svetijo ob tem marsikomu v očeh.

Govor je končan. Kmalu zagrmje orglje in glasovi dobro ubranih pevcev donijo po širnem bažjem hramu. Presrečni mašnik stopi pred darilnik, da opravi prvi nekrvavi dar nove zaveze, da poda živega Boga radostnim starišem, dragemu bratu in blagi sestri.

Dan se nagiba k poldnevu. Božji dar je dopolnjen. Ljudstvo spremlja novomašnika v rojstno poslopje. Umetno napravljeni, z zelenjem prepreženi, s svežimi in suhimi cveticami okrašeni šotor je bil prostor, nad katerim so se čitale besede: „Veselite in in radujte se v Gospodu“, prostor, kjer je vladalo danes pravo veselje, težko popisljiva radost.

Čas hitro poteka. Solnce se pomika za visoke triglavske višine. Mrak se vlega počasi na zemljo. Že je temno.

A vrt in šotor sta razsvetljena z različnimi barvami. Čarobni glasovi, ki prihajajo iz grl dobro izučениh tržiških pevcev in pevk, se razlegajo kot glasovi ponočnih nevidnih bitij po bližnji okolici. V šotoru pa sedijo veseli gostje, med njimi v obilnem številu zbrana častita duhovščina, na čelu jej veleč. g. duhovni svetnik, župnik Fr. Špendal in vsi čestitajo v lepih govorih novomašniku, ki poln

priljudnosti in priprostosti zahvaljuje navzoče svate in tudi po vñanjem kaže veselje svojega blagega srca.

Minul je radostni dan in približal se je novi dan, ne več dan veselja, marveč dan poslovljevanja. S težkim srcem se slove hvaležni gostje o čast. novomašnika, od dobrih, srečnih starišev, od blagega novomašnikovega brata in postrežljive njegove sestre, kojim bodi največja zahvala. Vračajo se k domu, spominjajoč se še vedno z veseljem tega dneva, pravega dušnega radovanja.

Bog živi č. gosp. novomašnika! Bog živi vrlo, srečno Šetinčevo družino!

Salezijanec J. V.*)

Iz trnovske župnije na Notranjskem. († Č. g. Lovro Tič) Milo so doneli zvonovi z vrhov Harijskih doli v Bistriško dolino; naznanjali so žalostno vest, da izročajo na pokopališču Harijskem hladnemu grobu ekspozita č. g. Lovro Tiča, blagega, iskreno ljubljene duhovnika. Bili so Harijci nekaj mesecev brez duhovnika. Mil škofijstvo vslišalo je njihove prošnje ter jim poslalo januarija meseca letošnjega leta mladega, komaj 29 let starega g. Tiča. S težkim srcem so ga gledali odhajati Sodražani, radostni in veseli so ga sprejeli Harijci. Prišel je k njim prve dni februarja meseca, ter začel je delati v cerkvi in šoli, kjer je bil namestni učitelj, neumorno. Ozaljšal je cerkev, popravil župnišče, vredil cerkveno petje. Bil je namreč izvrsten pevec in organist, in največje veselje mu je bilo pručevati mladino lepega petja Bogu na čast in v veselje ljudstvu. Svojim tovarišem, sosedom duhovnom je bil najboljši prijatelj in sobrat. Rad jih je obiskoval in se z njimi razgovarjal in posvetoval. Ni čuda, da si je v kratkem času svojega bivanja v Harijah pridobil srca svojega ljudstva in vseh sosednih duhovnikov. Žalostni so ljudje doznali, da je Harijski gospod v ponedeljek po angeljski nedelji nevarno zbolel. Lotila se ga je bila huda griža, katera se ni dala ustaviti. Bolezen je prihajala vedno huja. Previden je bil parkrat se svetimi zakramenti in 12 dan boleznij je mirno, ves udan v voljo Božjo, v Gospodu zaspal. Ko se je ta novica raznesla, žalovala je vsa trnovska župnija. Harijci so pa britko jokali po svojem dobrem dušnem pastirju, ki je po osemmesečnem bivanju v Harijah svojo blago dušo Bogu izročil. Pogreb je bil v ponedeljek 17. septembra jako slovesen. Udeležilo se ga je veliko število ljudstva, tudi iz bližnjih istriških vasij in 15 duhovnikov

*) Vaš dopis ni prav nič zakasnen. »Danica« kot tednik sploh ne more biti list za novice v te sedanji dobi, ko si že slednjik skoraj omišlja kacega — akopram še tako bornega dnevnika. Ljuba prilika nam je povdarjati tega, da »Danica« kojkoj prinaša le samo markantnejih stvari in to celo iz domače »škofijske kronike« — in sicer redom tako. Prestavami in tudi smrtnimi poročili večidel počakuje ponatiskujoč je iz domačega »Šk. Lista«. Tem potem postanejo ti dati pregledni in vselej resnični; ljudstvo si jih pa lože zapomni. »Danica« poleg pristne si strogo nabožne rada nabira s to versko strnjene domače tvarine; ker vnele jo ta želja, da bi tudi ona vir postala v večem in v manjem onemu prihodnjiku, ki znanjem popiše preteklih naših zgodov: velikih in malih. In kdo bi mogel trditi, da popis kake novomašne veselice nima za prihodnost svojega pomena. Upamo, da naši akopram redkoštevilni naročniki vezat dajejo »Danico« Saj je po svoji tendenci ustvarjena za to; tudi svojega formata si ni spremenila še nikoli. Kaka lepa in Slovencem važna knjižnica zbranih teh do mala 53tih »Danicinih« vezkov! — Naši vrli »Danicini« sotrudniki se iz gole ljubezni za versko in narodno stvar žrtvujejo zelo in »Danicinim« blaginjam se želi posvetiti tudi podpisano: Uredn.

je spremlilo svojega sobrata k zadnjemu počitku. Pri govoru, katerega je imel g. dr. J. Kržišnik in takrat, ko so spuščali v grob rakev, ni ostalo nobeno oko suho. Sedem pevcev, ki so iz daljne Sodražice prihiteli skazati zadnjo čast in ljubezen ranjčemu gosp. Tiču, je zapelo zadnjo žalostinko svojemu bivšemu pevovodju Gospod Lovro Tič, je bil le osem mesecev v Harijah, pa pogreb je pokazal, kako da je ljudstvo ljubilo in spoštovalo, dokaz kako so Slovenci vdani svojim dušnim pastirjem vkljub vsemu grdenju, katero morajo dandanes duhovniki od strani sovražnikov prestopati. Naj bojo te vrstice v „Dahici“ natisnjene skromen spomenik rajnemu gosp. Lavrenciju, kateremu daj Gospod večni mir in pokoj.

J. Bilc.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec oktober 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Opravljanje zadoščevanja.

b) Posebni nameni:

1.) **Sv. Remigij.** Preganjani verski redovi na Francoskem. Nesrečni kristijani na Kitajskem. Bolniki in umrli tega meseca.

2.) **Sv. Leodegar.** Slovenski in nemški škofje. Učeca se mladina in učiteljsko osebje. Duhovniki in obhajanci.

3.) **Sv. Evald.** Katoličani, ki živijo med drugoverci. Svojih dolžnostij ne spolnuječi soprogi in družinski očetje.

4.) **Sv. Frančišek Asiški.** Redovne družbe tega svetnika. Avstrijski cesar. Važni ljuški misijoni.

Kr.

Zahvala.

Biti sem v veliki skrbi. Zatekla sem se v zadnjem očločilnem trenutku v molitvi k presv. Srcu v najsvetejšem Zakramentu, tudi k Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu z obljubo ako mi pomagajo takoj, pošljem »Danici« zahvalo. To sem storila danes s pričujočim. Vedno naj bo hvaljeno in čiščeno Jezusovo presv. Srce. Čast in hvala Martiji in vsem svetnikom priprošnjikom.

M. H.

Listek.

Slovesne redovne obljube ste naredili v nedeljo sladkega imena Jezusovega v uršulinski cerkvi v Ljubljani s. Elizabeta Kremžar in s. Filipina Čeh. redovno obleko pa ste prejeli gospodičini: Ljudmila Pirec (s. Bonaventura) iz Rečič pri Celju in Lucija Odlazek (s. Andrea) iz Št. Vida pri Ljubljani. Svete obrede je ob krasnem nagovoru opravil presvitli knežškof Anton Bonaventura.

A. K.

Bratovščina vednega čiščenja presvetega Rešnjega Telesa ima v uršulinski cerkvi svojo navadno pobožnost prihodnji četrtek, 4. oktobra. Ob 5. uri pridiga, in potem med sv. mašo skupno sv. obhajilo

Vodstvo.

Gimnazijskemu profesorju Maksimilijanu Pleteršnik je bil povodom njegovega umirovljenja podeljen viteški križ Fran. Josipovega reda. Ker je določno odklonil vsako večjo gimnazijsko slovesnost, oddal mu ga je ravnatelj Senekovič nedeljo, 23. t. m., ob 11.15 v konferenčni sobi na I. državni gimnaziji. Navzočevali so bivši mu tovariši-učitelji. Ravnatelj je povdarjal, kako ljub sodelalec da je bil slavljenelec in da ga bo težko pogrešal vsakdo izmed tovarišev; kako dobrosrčen da je bil do mladine, vrl metodik pri pouku in tehten učenjak. Ko bi drugzega storil ne bil, nesmrtnega spominja za domačo slovesnost je l. 1895 dovršeni „Slovensko nemški kš. Wolfov slovar“, ki mu je po njega lastni izjavi stal njegovih najboljših moči. Veselo pa je ob tem žalem slovesu, da profesor odlikovanec ne meni biti brez dela: ker poprijel se je že koj sedaj tako potrebnega „latinsko slovenskega slovarja“ šolam v prid. Profesor Pleteršnik se se zahvaljuje direktorju in kolegom zatrijuoč, da teže odhaja s priljubljenega si poprišča, kot pa se mu to morda bere na obrazu in da hoče zato večkrat še priti na gimnazij. — Nato je odposlanstvo bivših dijakov čestitujoč izreklo mu zahvalo za njega vselej pravično in ljubeznjivo postopanje do mladine. Gorkim vsklikom do Boga je želel voditelj deputaciji osmošolec Pavel Grošelj, naj bi dano bilo ljubemu profesorju še dolgo veseliti se tega vladarjevega mu priznanja. Odgovoril je slavljenelec mladini, da mu tekom 29. let na tukajšnji gimnaziji ni došla na vrsto nobena večja grenkoba: zato se bo veseljem spominjal svojega učiteljskega poslovanja — saj mu je bilo to življenjska naloga in druge nobene ni imel. Končal je do mladeničev z opominjem: „Bodite domorodni; a ne le z besedo samo, ampak dejanjem postanite kdaj stebri svoji domovini“

Škofijska kronika.

Kanonik dr. Frančišek Lampe, knežšk. konzijstorijski svetnik, vodija Marijanišči, prvi podpredsednik „Matici Slovenski“, urednik časopisu „Dom in Svet“ i. dr., rojen 23. febr. 1859 v Črnem Vrhu, v mašnika posvečen 27. julija 1881 v Ljubljani je ponedeljek, 24. t. m., 7^{1/2}, zjutraj za ta svet v „Marijanišči“ zatisnil oči. Nenavaden talent je Lampe že bogoslovec vzbudil knežškofa Zlatoustega pozornost. Osebnost v svojem dvorcu ž njim vednostno občujoč in raznih knjig — imenom modroslovske vsebine že kot takemu mu darujoč so ga novomašnika tako odlikovali, da so mu sami priredili sijajno novo mašo v preški župnijski cerkvi. Podobne odlike ni bil deležen v zadnji dobi nobeden teolog. Govoril mu je kot župnik na Trati zamrli bratranec Petrovčič; ves čas pri pridigi in pri maši pa so ob azistenci kanonikov dr. Čebašeka in dr. Gogalje navzočevali knežškof sami. Kmečka svatovščina, posebnost iz daljnega Črnega Vrha sem došla je ostala v preškem župnišči; gosposko, v obilnem številu povabljenost, pa so zbrali v svojem gradu na Goričanih knežškof Nikoli nismo slišali Krizostoma vnetaje do duhovskega naraščaja govorečega, kot uprav ob tej novi maši v svoji hiši. Čuteč, da jim ginevajo moči — so zbrali menda nalašč k omiziji tega upapolnega novomašnika posebnost

mlaje duhovstvo in razloževali: česa pričakujejo od njih na duhovskem in na vednostnem polju. Novomašnik Lampe je kaj kmalu opravičil škofovih nadej — žal pa, da se niso mogli več tu na zemlji veseliti, ko je bitro drug za drugim prejel bogoslovski in modroslovski doktorski klobuk — in to privatnim naporom, brez da bi bil pobajal kako univerzo. Prevzemši vodstvo v „Marijanišči“ je s podporo čč. solških sestra veliko veliko storil za zanemarjeni del slovenske mladine. Začel je Lampe nadaljevati in leto za letom izdajati epohalne Slomškovke „Drobtinice“. Kot učenjak je spisal „Uvod v modroslovje“ in „Dušeslovje“ ter kot tak vodil vednostni plug po neobdelanih filozofičnih naših ledinah. „Družbi sv. Mohora“ bo težko drbiti enakovrstnega nadaljevalca njegovim dosedanjim sedmim vezkom „Zgodeb sv. pisma“. Nalašč radi tega dela je Lampe prepotoval sv. deželo. Nenadomestljiv pa je dr. Lampe za enkrat kot urednik lista za umetnost in znanstvo: „Dom in Svet“. Dvignil se je namreč zadnja leta ta polumesečnik po ilustracijah tako visoko, da ga v tem obziru ni dosegel niti eden dosedanjih slov. proizvodov. Naravnost nenadomestljiv za enkrat je pokojnik pa tudi kot tak pridigar, kakor smo ga čuli letošnjo postno dōbo. Ne mislimo tu elegance slovenskega jezika, ker smo se naravnost čudili, da se je mož tolike brihtobe bolj priklapljal „bravcem“ nego „bralcem“ — tudi ne mislimo kake demostenične spretnosti v izustovanji besedi; ampak tiste apologetične vsebine teh govorov mislimo, koja se v tej obliki in v tej vseobsežnosti ni še razkladala niti z ene slovenskih lec — Delujoč menda vseskozi od 4. jutranje pa do 10. večerne ure je pokojnik izpolnil v svojih 41 in pol letih pač 83 in več življenjskih let in v tehtnobi svoje vsestranske izobrazbe delal toliko, kot da bi bil združeval v sebi štiri do pet popolno izobraženih oseb. Da je bil tak veleum ljubeznjivo skromen in popolnoma spravljiv značaj ni treba posebej poudarjati — a zabeležiti pa je sedanjí večkrat nekrščansko bojeviti dobi v izgled. — Ob veličastnem pogrebu, v torek, 25. t. m., ob 5. uri popoldne, koji je v infuli vodil preč. g. prošt dr. Klofutar, so navzočevali od deželnega predsednika ekselence barona Heina do zadnje ubožice, vojaštvo izvzemši, vsi stanoví — Slovenci in Nemci. In vsem se je bralo iz resnobnih obrazov, da smo izgubili velikega Lampega. V. M. P.

Bogoslovca iz Germanika v Rimu Ivana Juvana smo izročili ponedeljek jutro, 24. t. m., materi zemlji na Šmartniškem pokopališču pod Šmarino Goro. Po v Ljubljani dokončani 8. šoli je bil poslan Juvan v Rim, da bi tam tekem 7ih let proučil modro in bogoslovje ter vrnil se še le kot dvojin, t. j. modroin bogoslovju doktor v domovino. Od jeseni l. 1897. do poletija letošnjega leta bivajoč v Rimu je res letos dokončal modroslovje in doktor postal v poletinem času ter, žal moral priti domu. Prišel je, ker je zelo bolehal. Germaniki ostanejo namreč ves čas svojih študij v vstavu, ker se itak v podkrepljenje moči preselijo vsi ob poletni vročini za več mesecev iz Rima vun na deželo — Lepo jesensko jutro je bilo to današnje tu pod Šmarino Goro in do dna duše segajoč se je glasilo doli v dolino to uro milo šmarnogorsko zvonjenje. Nikdar nam ni še seglo tako do srca, kot te žalostne trenutke, ko je z nami jo-

kalo ob mrtvaškem sprevodu še ne 22letnega doktorja filozofiji iz Srednjih Gameljnov do župnijske cerkve v Šmartnem. Mašo zadušnico je peval po umrlem domači župnik, duhovni in tudi telesni njega zdravnik Mihael Trček; do groba pa ga je spremljalo 17 cerkveno oblečenih duhovskih oseb, med njimi nekedanji Germanik špiritual dr. Fran Ušeničnik, zadnji njega alojzijeviski vodija, konz. svetnik dr. Josip Lesar in pa urednik temu listu, ki je posredoval ob njega sprejetiji v Alojzijevisče in ga danes tako zgodaj, tako prezgodaj grobu moral izročiti v rojstni njega župniji. — Bil je Iv. Juvan izmed onih redkih učencev, ki brezizjemno v vseh gimnazijskih razredih stojé kot prvi na čelu svojemu sošolstvu. Šlo je mnogo velikih domačih talentov memo nas, a le malonekaj bistrejših od Juvanove glave. Prostega časa kot Alojznik Juvan ni hotel poznati; a to tem načinom, da je za počitek bral lahkih, duha ne obtežujočih tvarin in tem potem skrbel svojemu razvedrilu. Ko smo ga videli pri največem mu dobrotniku, župniku v Poljanah, Jerneji Ramoveš, rodnem stricu — šel je ob počitniški dobi tu to isto pot „... izgubljene — Mu b'le so ure, ko njim služil ni.“ Koliko vede se je moralo skupičiti v tej še tako mladi glavi! Za našega vodstva Juvan ni dal prilike niti enkratnemu tudi ne najmanjemu pokarovanju. To se, bralci, malokedaj in pri malokom zgodi. Pač pa je pokazal večkrat vso blagost svoje narave. Torej velik talent in veliko srce! — Ko so bili nekteri manjvredniki februarija 1892 odpuščeni iz Alojzijevisča, prišel je tretiješolec do vodstva zglasovat se sam, da bi mesto njih rad stregel pri sv. maši ter tako — prav za prav brezpotrebno — izpolnil po njega menenji nastalo nekako vrzel. Videli smo ga tudi večkrat na alojzijeviskem koru, kamor je prihajal lastnim nagibom molekom v roki. To je mladenič! — Čast materi, že takrat udovi; hvaležni jej izrekamo tacega njenega vplivanja se spominjajoč tu svoje sožalje. Kot četrtošolec pa je jel bolehati tako, da se mu je oskrbela v hiši bolniška postrežba. Jasno nam je postalo že tistokrat, da bi bila velika sreča, če bo Juvan dočakal mašniškega posvečevanja — a se ve ostal doma, v domačem bogoslovišču. Še sedaj je ves bolehen preletaval knjigo v roki ono pot ob hišinem južnem obzidiji, kojoj tolikrat poišče tisti gojenec mladenič, ki želi biti čisto nemočen. 10. majnika 1893 se je privoščil Alojznikom razvedrujoč izlet na deželo. Hišni zdravnik dr. Mader mu nikakor ni hotel dovoliti udeležbe. Ko ga je poročitelj temu poprašal, kako je majnikoval sam samcat doma, odgovori mu prav tistim juvanovim nedolžnostnim pogledom zreč mu v oko: „Ko so šli učenci iz hiše v majnik, bilo mi je malo hudo — potem pa kmalu vse eno.“ Te malenkosti iz Juvanove najnežnejše mladine zadostujete. „Daničinim“ bralcem pa v pregled priporočamo letos nam iz Rima doposlan njega lepi spis str. 21: „Otvoritev sv. vrat cerkve sv. Petra v Rimu“. Nagovoril nas je takrat, naj pod sestavkom ne priobčimo njegovega imena. — Vseusmiljenega Boga pa prosimo tudi še to smrtno poročilo primorani pšoč: naj odklone šibo, ki jo je raztegnil nad kranjsko duhovščino, posebno še nad njeno inteligenco — to letošnje leto. Čutimo, da nam gre kazeti; a vender prosimo, naj je naš Juvan zadnji. V. M. P.